

Overweging op Matteus 5: 1-12a door Marianne Thie, 4de zondag dhj A en Diaconie zondag.

De woorden die u net hoorde, zullen u niet onbekend in de oren hebben geklonken. Maar hoe bekend ze ook zijn, ze blijven tegelijkertijd vreemd. Het woord gelukkig, hoorden we net negen keer en negen keer verwacht je dan iets wat je wel zou willen zijn of wel zou willen hebben.

Negen keer gaat het over mensen die iets niet hebben en die iets zijn wat we uit onszelf vaak niet zijn en liever ook niet zijn. Negen keer worden we uitgenodigd, uitgedaagd. Gelukkig, ja dat willen we allemaal wel worden en ook zijn.

Want hoe kun je zalig, gelukkig of gezegend zijn als je arm, verdrietig, vervolgd, uitgelachen en belasterd wordt? Dat wil je allemaal liever niet zijn en/of meemaken.

We weten wel dat het leven - de levensweg - niet alleen maar kan bestaan of bestaat uit een permanente toestand van gelukkig zijn. En dat het leven niet altijd over rozen gaat. Dat je door de doornen op het levenspad, kleerscheuren kunt oplopen of zelfs diepgewond kunt raken. Jouw wereld er ineens heel anders uit kan zien.

In de wereld waar we aan gewend zijn,
ben je zalig en gelukkig te prijzen als je sterk en gezond bent,
als je aan de goede kant van de wereld geboren bent en geen honger lijdt,
niet op de vlucht hoeft, in vrede en vrijheid kan leven, een warm thuis hebt,
met dierbaren en vrienden om je heen, als je financieel geen zorgen hebt. Wie wil dit nou niet?

Maar wat wij net in de evangelie lezing hoorden wijst Jezus ons op het visioen van een nieuwe wereld
en... die moet wel een beetje anders zijn
dan de wereld die wij gewoon vinden.
Jezus richt onze blik op een wereld waarin alles anders is;
het omgekeerde van de wereld die we gewend zijn.

En als Jezus zijn mensen gaat toespreken neemt hij plaats op een berg.
Eigenlijk is het woord 'berg' voor deze heuvel een beetje overdreven heb ik mij laten vertellen, het is meer een soort van heuvel.
Hij ligt er mooi bij, vlakbij het meer van Galilea.
Symbolisch is het ook een mooie plek, want op een berg komen hemel en aarde iets dicht bij elkaar.

Jezus wil daar niet hoog en ver van de mensen zijn, maar om zo goed de samengekomen mensen te kunnen zien, in hun gezicht te kunnen kijken, en hij laat zijn blik gaan over al die mensen die door niemand worden gehoord of gezien. Het zijn arme en berooide mensen zonder macht. Ze

hebben verdriet om de pijn van de wereld. Het zijn mensen die het allemaal niet zo zeker weten, maar wel vlijmscherp aanvoelen waar het in het leven om gaat.

En op die berg - men zal met volle aandacht daar bij elkaar hebben gezeten - daar spreekt Hij zijn rede uit, die daarom Bergrede genoemd wordt. Jezus spreekt tot de daar samengekomen mensen in de volkstaal, het Aramees.

Wat zegt Jezus eigenlijk in het Aramees als hij de zaligsprekingen uitspreekt? Het woord zalig of gelukkig is waarschijnlijk niet de beste vertaling van wat Jezus bedoelt. Wat zou een betere vertaling kunnen zijn? En helpt ons misschien om beter te kunnen verstaan wat Jezus probeert te zeggen?

Het Aramese woord, dat met zalig/gelukkig vertaald wordt, gaat over op weg zijn, onderweg zijn. Het lijkt dus niet zozeer een toestand, maar meer een beweging aan te duiden.. In plaats van het woord gelukkig zouden we het misschien nog begrijpelijker kunnen vertalen naar: je bent op de goede weg naar geluk... Misschien klinken de zaligsprekingen hierdoor ineens heel anders en kunnen we ons er wellicht iets beter in verplaatsen. Hoe zouden de zaligsprekingen dan klinken?

Je gaat de goede weg naar het geluk, je gaat Gods weg, als je nederig van hart bent en dat rijkdom en bezit niet het einddoel van je leven zijn, als je bereid bent te delen met hen die nauwelijks eten hebben. Maar je bent niet op Gods weg als je alles voor jezelf houdt.

Je gaat de goede weg naar het geluk, je gaat de weg van God, als je verdriet hebt om het onrecht en kwaad in de wereld en je daar iets aan probeert te doen. Maar je gaat niet Gods weg als het je onverschillig laat.

Je gaat de goede weg naar het geluk, je gaat de weg van God, als je zachtmoedig bent, en geen kwaad met kwaad vergeldt, als je kunt vergeven en vergeten. Maar je gaat niet Gods weg als je de wet van de jungle toepast, oog om oog, tand om tand.

Je gaat de goede weg naar het geluk, je gaat de weg van God, als je aan de mensenrechten werkt en onrecht aan de kaak stelt. Maar je gaat niet Gods weg als je oneerlijk bent, als je anderen uitbuit voor eigen voordeel.

Je gaat de goede weg naar het geluk, je gaat de weg van God, als je barmhartig bent, als je medelijden hebt met mensen in nood, als je klaarstaat om te helpen. Maar je gaat niet Gods weg als je hard en kil blijft als je mensen in nood ziet.

Je gaat de goede weg naar het geluk, je gaat de weg van God als je zuiver van hart bent, als je in de ander een mens ziet die ook gelukkig wil zijn. Je gaat niet Gods weg als je zijn leefregels aan je laars lapt.

Je gaat de goede weg naar het geluk, je gaat de weg van God, als je vrede sticht, als je in goede harmonie wilt samenleven, als je onderlinge strijd helpt verzoenen. Je gaat niet Gods weg als je onmin met geweld wilt verdrijven.

De zaligsprekingen vanaf die berg roepen ook ons vandaag op tot en voor een menswaardiger leven. We worden uitgedaagd om te werken aan een betere wereld. Jezus wil een herder zijn die ons de weg wijst naar het Land van Belofte en naar het ware geluk, hij heeft daarbij mensen nodig. Hij nodigt ons uit mee te doen, daagt ons hiertoe uit. We moeten niet zoeken wat ons scheidt, maar naar wat ons samenbindt.

Sluit ik af met een gedachte:

Elkaar niet afbreken, maar opbouwen,
Elkaar niet ontmoedigen, maar inspireren
Elkaar tot licht, elkaar tot vreugde zijn.
Wie de ander ook is, een mens is hij.
Geloof in hem
Doe een beroep op zijn goedheid,
Zijn glanzende kern, zijn innerlijke warmte
Raak zijn ziel. Zet hem aan tot het hoogste.
Laat niemand vallen. Ieder mens is er één.
Die ander – schat hem naar waarde
Een aanzienlijke bloei kan hij bereiken

Amen.